

праці, між ринковим попитом і індивідуальними потребами особистості; відродження регіональних, молодіжних науково-технічних виробничих центрів інформації, покликаних сприяти реалізації творчого потенціалу молоді, її вторинної зайнятості; розвиток позанавчальної діяльності студентів; розвиток дозвільної, клубної діяльності як особливої її сфери життєдіяльності студентської молоді та функціонування молодіжної субкультури.

Виховання майбутніх педагогів професійного навчання, орієнтоване на формування базової культури особистості, має, на думку науковців і педагогів-практиків, включати: подальший розвиток їх соціального і життєвого досвіду, мотиваційної сфери, соціально-комунікативних умінь та навичок; формування здатності прийняття рішень в послідовному і відповідальному здійсненні своїх соціальних функцій; підтримку професійного зростання; громадянське самовизначення; усвідомлене формування соціально прийняттого способу життя.

Розвиток професійної мобільності майбутніх педагогів професійного навчання обумовлений розширенням і якісною зміною поля його професійної діяльності, яка диктує необхідність уточнення підходів і принципів формування та організації змісту освіти, максимальної орієнтації на конкретні запити професійних освітніх закладів різних типів, збереження свободи вибору особистістю освітньої траєкторії.

Таким чином, виникає необхідність у створенні системи наступності у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання, яка передбачає набуття майбутнім педагогом професійного навчання робітничої кваліфікації з тієї чи іншої професії та одержання кваліфікаційного розряду у професійно-технічному навчальному закладі, а потім – здобуття педагогічної освіти у вищому закладі освіти. Це потребує відпрацювання механізму взаємодії між системою професійно-технічної та вищої освіти.

Колодій І. С.

Національний університет «Львівська політехніка»

ОЦІНЮВАННЯ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті 1 Закону України «Про вищу освіту» зазначено, що якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Якість освітнього процесу – це невід’ємна складова якості освіти, яка залежить від якості освітнього середовища, включає якісні і кількісні характеристики освітнього процесу, якість професійної компетентності викладачів та якість організаційно-управлінської компетентності, що забезпечує ефективність функціонування освітньої системи і обумовлює результат освітньої діяльності.

Одним із засобів визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль, як один із невід’ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Зі зміною завдань вищої освіти, змінюються окремі форми і способи контролю знань, але його головна суть – знати, наскільки якісно та ефективно відбувся процес засвоєння навчального матеріалу, – залишається незмінною.

У свою чергу, контроль залишкових знань студентів є важливим фактором забезпечення якості вищої освіти. Сьогодні він здійснюється в закладах вищої освіти для: визначення якості організації освітнього процесу, проведення їх самоаналізів, акредитаційної або атестаційної експертизи.

Питання контролю навчання у вищій школі присвячені праці: А. Алексюк, С. Архангельського, Ю. Бабанського, О. Безносюк, В. Безпалько, М. Махмутова, Н. Тализіна (психолого-педагогічні аспекти контролю), В. Бочарнікова, І. Булах, Л. Добровської, В. Ільїної, О. Мокрова, І. Романюк (сучасні підходи до організації контролю навчання). Певний інтерес щодо предмета нашого дослідження становлять роботи І. Волощука, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Киричука, В. Козакова, В. Маслова, Н. Ничкало, О. Савченко, В. Ягупова та ін., які присвячені проблемам освіти особистості.

На сьогодні здійснена велика робота щодо методології та технології формування контрольних завдань, формулювання основних вимог до їхнього розроблення, вдосконалення самої процедури адміністрування контролю, розглянуто його специфіку на різних етапах навчання студентів при вивченні технічних дисциплін (О. Заболотько, В. Манько, І. Ревенко, В. Сорокін, Л. Сушенцева, В. Хмельовський та ін.). Однак, незважаючи на значну кількість досліджень з проблем контролю та оцінки знань, умінь і навичок студентів у закладах вищої освіти, у тому числі технічних, вона залишається надзвичайно актуальною.

Метою доповіді є розкриття сутності педагогічного контролю у закладах вищої освіти та оцінювання залишкових знань студентів, як однієї з основних форм контролю якості освітнього процесу у Львівській політехніці.

Система навчання у вищій школі – багатогранний процес, який складається з низки взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає контроль знань, тобто організація зворотного зв'язку як засобу управління освітнім процесом. Ця проблема в наш час є особливо актуальною у зв'язку з тим, що вся система вищої освіти України підлягає повній перебудові та трансформації.

Контроль – це виявлення, вимір і оцінювання результатів освітньої діяльності студентів. Саму ж процедуру виявлення та виміру називають перевіркою, що є складовою частиною контролю. Крім перевірки, контроль містить у собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки.

Посилення уваги до проблеми контролю викликано не тільки бажанням визначити ступінь підготовленості студентів, але і потребою в підвищенні результативності та необхідному удосконаленні всього освітнього процесу.

Успіх рішення освітніх завдань безпосередньо залежить від чіткого дотримання науково-педагогічними працівниками основних дидактичних принципів контролю знань.

Дидактичні принципи контролю знань – це вихідні теоретичні положення, у відповідності до яких має будуватись практична діяльність викладачів і студентів та на підставі яких визначаються зміст контролю знань, їх методи і форми організації.

Основними є шість дидактичних принципів перевірки і оцінки знань: дієвість, систематичність, індивідуальність, диференціювання, об'єктивність та єдність вимог.

Контроль виконує, також принаймні, шість основних функцій: освітню, діагностично-коригуючу, прогностично-методичну, розвиваючу, стимулюючо-організаторську та оціночну.

До основних завдань системи контролю якості підготовки фахівців відносять:

- визначення рівня розвитку системи компетенцій особистості студентів;
- виявлення, перевірку та оцінювання рівня здобутих знань, умінь і навичок студентів та якості засвоєння ними навчального матеріалу з конкретних дисциплін;
- порівняння фактичних результатів навчальної діяльності із запланованими;
- оцінювання відповідності змісту, форм, методів і засобів навчання до мети та завдань підготовки фахівців відносно державних стандартів освіти з певної галузі знань або спеціальності;
- мотивація та стимулювання студентів до систематичної самостійної роботи та пізнавальної активності в ході освітнього процесу;
- виявлення і розвиток творчих здібностей здобувачів вищої освіти, врахування їхніх особистісних потреб та інтересів;

– оцінювання ефективності самостійної роботи студентів та в командній роботі, їхнього вміння працювати з літературними джерелами;

– виявлення позитивного досвіду та розроблення заходів для підвищення якості навчання шляхом впровадження в освітній процес інноваційних технологій, у тому числі використання нових інформаційних можливостей, зокрема комп'ютера, Інтернету.

Показники контролю знань студентів є єдиною основою для судження про результати навчання, а отже й для вирішення таких важливих питань, як визначення особистого рейтингу, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з вищої школи і видача диплома та ін. Дані про результати контролю знань студентів слугують основними показниками, за якими оцінюється робота не тільки окремих студентів і викладачів, а й академічних груп, курсів, факультетів і закладів вищої освіти в цілому.

До організації контролю висувається ряд вимог, зокрема, його потрібно підпорядкувати поставленим цілям навчання; встановлювати конкретні, об'єктивні результати контролю знань (вміння, навички, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності тощо); використовувати методи об'єктивного аналізу і оцінювання отриманих результатів контролю.

До основних недоліків організації сучасного контролю у вищій школі можна віднести: недоліки системи внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти; недотримання основних дидактичних принципів контролю знань; застосовування старих підходів щодо застосування форм і методів оцінювання навчальних досягнень студентів; недооцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти та слабка реалізація їх освітніх функцій; відсутність орієнтації частини студентів на фундаментальні професійно-орієнтовані знання та переважаюча їх схильність до накопичення позитивних оцінок; порушення дидактичних вимог щодо формування тестових завдань, оскільки вони розробляються викладачами без перевірки на валідність та надійність; низький рівень мотивації студентів щодо їхньої участі у проведенні оцінювання залишкових знань. Варто зазначити й те, що ні фахівцями, ні педагогічними працівниками вищої школи належним чином не оцінено використання можливостей сучасних інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Організація контрольних заходів освітнього процесу в Національному університеті «Львівська політехніка» регламентується законами України «Про освіту» (2017р.), «Про вищу освіту» (2014р.), Державним стандартом освіти, Постанови КМУ № 978 від 09.08.2001 р. «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», з урахуванням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою КМ України від 30 грудня 2015 року №1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», наказом МОНМС України від 13 червня 2012 р. № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 4 липня 2012 року за №1108/21420, Положенням про оцінювання залишкових знань студентів з навчальних дисциплін у формі комплексних контрольних робіт, затверджене наказом ректора № 121 – 10 від 16 жовтня 2102 року, а також іншими нормативними актами з питань вищої освіти.

В організації контролю за освітнім процесом у Львівській політехніці щорічно практикується проведення комплексних контрольних робіт (надалі – ККР) як одного з критеріїв оцінки якості засвоєння теоретичних знань і практичних умінь студентів.

Оцінювання рівня залишкових знань студентів здійснюють з усіх дисциплін, передбачених навчальним планом, вивчення яких закінчено у попередньому семестрі або навчальному році.

Метою організації і проведення ККР є виявлення певних знань, практичних навичок студентів, а також причин, через які деякі теми і розділи навчального матеріалу належним чином не засвоєні.

Сьогодні в університеті на базі чотирьох навчально-наукових інститутів планується проведення II етапу педагогічного експерименту щодо оцінювання залишкових знань студентів у формі онлайн комп'ютерного тестування і ми маємо надію на успішне його проведення.

Отже, контроль, результатом якого є певна оцінка, має бути систематичним, освітнім, діагностичним, виховним, мотиваційно-стимулюючим, розвиваючим, керованим, оцінюючим, всебічним, об'єктивним, неупередженим, відкритим, гласним.

Одним з найважливіших завдань сучасної освіти повинно стати пошук шляхів підвищення якості освітнього процесу, що являється перспективним напрямком нашого дослідження і яке потребує подальшого вивчення та впровадження в системі вищої освіти.

1. Закон України «Про освіту» // *Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.* 2. Закон України «Про вищу освіту» // *Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004.* 3. Альохіна Г.М. *Якість освіти у контексті сучасних трансформацій вищої освіти / Г.М.Альохіна // Вища освіта України. – 2014. – №3 (дод.1): Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: тематичний вип. – К., 2014. – С. 124-127.* 4. Луговий В.І. *Якість вищої освіти в Україні: проблеми забезпечення та визнання / В.І.Луговий, Ж.В.Таланова // Вища освіта України. – 2013. - №3 (дод.2): Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: тематичний вип. – К., 2013. – С. 6-10.* 5. *Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С. та ін.]; за заг. ред. С.Калашнікової та В.Лугового. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015.– 84 с.*

Калінська О.П.

Національний університет «Львівська політехніка»

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Розвиток педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін – це доведення педагогічної майстерності викладача до вищого ступеня, її вдосконалення, розвиток, від чого залежить якість підготовки фахівця із вищою освітою для економічної галузі господарювання.

Суть педагогічної майстерності у тому, що, «з одного боку, це інтегральна якість, властивість особистості, і, як будь-яка інша якість, вона формується в діяльності; з іншого боку – це процес і результат діяльності» [1, с. 58]. Як зауважує А. Грушка – «педагогіка та економіка щільно пов'язана з вихованням майбутнього покоління, адже взаємодія бізнесу та освіти в сучасному суспільстві зросла на багатьох рівнях: визначається конкуренція споживачів, інтеграція людей, заснована на розширенні споживання. Тому відставання педагогіки від економіки незмінно веде до більшої ідеологічно-традиційної освіти, без злиття педагогічного та економічного мислення. Тому педагогам варто поєднувати свої психолого-педагогічні знання, для того, щоб мати розвинене педагогічно-економічне мислення, економічну культуру для подальшої побудови професійної діяльності з суб'єктами освітнього процесу» [2, с. 6].

В ідеалі, як зауважує Л. Сушенцева, загальні цілі освіти повинні створювати гармонійну триєдність та забезпечити переосмислення багатьох позицій у всьому освітньому процесі. Це стосується мети, змісту, форм, методів і засобів навчання й виховання та переосмисленні ролі особистості педагога професійного навчання, вимог до рівня його загального та професійного розвитку, фахової майстерності тощо. Тому